

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 36

Fylke: Telemark

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Seljord

Emne: Helsing m. v.

Bygdelag: Langliem (Langan Liom)

Oppskr. av: Olav Bakken

Gard: Bakken

(adresse): Langliem, Fladdel

G.nr. 114 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Helsing, fakter og ætferd.

1. Når ja eller nei skulle ha sers vekt brukka ein med hovudet.
2. Her helsar dei på kjende og ukjende, møte nokon som ikkje helsa att var med eingang om koft.
3. Den som hadde reist lengste vegen helsa gjerne fyrst - t. d. inne på tunet.
4. Gudag, gu mären - litt for alle sette.
5. Helsa litt annleis på framande, meir med vurdning, letta på heita, hatten meir eller mindre.
- 6-7. Ikkje noko sers.
8. Håndhelsing er og var brukka ved fest og lag (gravøl) og når dei kom på vitjing - og somtid då dei reiste att.
9. Ja, einstkilde klappa på oksli an.
10. I gravferd og messe lyfter folk vanleg på hatten når kyrkklodda høgg i - ved åkeren sjeldan og alliv.
11. Oftast ved å berre hovudet sitt og stå stille
12. Nei.

13. Gummären om morgonen utetter til 8 Gudag resten av dagen, Gu kveld og Go natt om kvelden og sein kveldes. "Kveller", svarar stött Truet Flathaugen meg.

14. Ja det høyrest så overgt ut med gumären om kvelden t.d. at me svarar tist med noko som høver betru. - men det bryt og samklangend.

15-16. Mei.

17-18 Disse helsingane med "Eigne" fyre kan ein høyre og bruke framleis, men var nok meir almenne fyre.

Eg råka til å få den svøri av gamle folk i Omondal etter Gudag - "Å Gud sign!" O. O. Bængerud (1845-1937)

19. Ja, gysten helsa sitt same nær han kom inn "neva" små og store gyne.

20. Å banko på vert bruke framleis her i bygdi. Det tyder at dei vil ha berre ein i tale der i huset, og då må ein gå ut til han. Det er vanleg at der står ein stav ved dymmi ute så dei har noko å slå med - eller er knivskaffet og svint å triva til. Å koma ut og ingen finne eller ei slik banking, var eit vondt varsel. På Åkre banka det på tri vunder - men det var no ein atter gangar som skulle ha fatt i halvvar, husbonden på garden. -

21-22. Bygdefolk bankar aller på dymmi fyre dei går inn - det vert rekna fantallig. Men er ein mede i bygden må ein ta seg ein ny skikk og banko på fyre ein stiz innom.

2537

23. Ja helste det.

24. Bygdefolk tok ikkje av seg ketta.

25. "Sjå du for sitta". "Du må finne stolen"
Dei var inne smudde di til ein stol,
om dei ikkje hadde så sett gysten og
glassera stolen fint for seg midt
fram på golvet.

26. Var det kjende laus dei omu til stolen
sjøve. - Gerne kydde han for plagg
og tøler.

27. Sa namnet sitt og "nevast."

28. Fann fram likaste stolen (kublerstol,
brügde stol o. l.)

29. Det heude dei leiðde dei til rotes.

30. "Du må ha de" "I lige måde," eller "Du
de sama."

31. "Du må ha lykke på reisa". "Liva so vel,"
"Ka takk for denne gong"

32. Nei - Dette med kyss var ikkje sløsa
med. (Eg hadde von truova eit halvt år
fyre eg våga kyssa guta mi!)

33-40 Dei som lærde barni opp i å kyssa
både likt og ulikt i tid og utid, var
rekna for noko "ufetier" og usømmelige
folk. Byte nase, var kausky meir
ei uskyldig moro med litte små born.

41-43 Dette er kjende ting også her, med
go kyss o. l. i heimane med systkin
og foreldre.

44. "Vil lykke". (lykke) "Grateulerar!"

45. "Go gd! God nyår! God påske! Elles
til vanleg Grateulerar! Vil lykke!"

46. Fokky noko ders. Meir nytt "hyartelig samling."

47. Gerne nevotakka - eller ved å seia:
"takki" - "many takk" - "tuson takk."

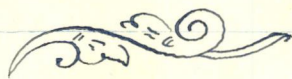
48. Å takka for den avlidne er ikkje
vanleg no lenger. Den som klyper
liket lyfter på hatten liksom til
velfar frå heimen, har eg no sett.

49. Det å klappa seg bak i skya ei
grimase i andletet. å sputte ut i
veret.

50. Alle seier du til kvarandre, det
før starfolk også finne seg i her.
Den rike starbonden i Heddal var i
Drammen og tala med ein grosserer
då vart han "neissa" med dette at
han brukar du i røda si.

"Når me seier du i fader vår te
sjøve Vårheru, so kan me vel
seia du te deg som e berre
ein kremer" — "Eg kan hande på
andre steller eg", la han til og
kan seg på Bori litte fort. —

51. Me seier somtid han og ho i tydingi
du. "Kott sei ho te de" — "O han me
på de" o. s. v.

21/
2-53

D.B.